

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до альтернативного проекту Закону України
«Про запобігання, зменшення та контроль забруднення, що виникає в
результаті промислової діяльності»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

21.05.2021 р. Верховною Радою України IX скликання було розглянуто доопрацьований Комітетом з питань екологічної політики та природокористування проект Закону України «Про запобігання, зменшення та контроль забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності» (повторне перше читання, реєстр. № 4167 від 29.09.2020 р.) та повторно його спрямовано на доопрацювання в Комітет для доопрацювання на повторне перше читання законопроекту.

Згідно з частиною третьою статтею 100 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» альтернативні законопроекти до повторного першого читання можуть бути внесені в 10-денний строк з дня направлення на повторне перше читання законопроекту, щодо якого він є альтернативним.

Даний законопроект є альтернативним законопроектом до проекту Закону України «Про запобігання, зменшення та контроль забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності» (реєстр. № 4167 (доопрацьований) від 12.03.2021 р.) та є більш виваженим та досконалим для прийняття Верховною Радою України, з огляду на наступне.

Питання пріоритетності вимог екологічної безпеки в Україні постає на сьогоднішній день дуже гостро. Результати дослідження стану довкілля свідчать про існування перманентної екологічної кризи. Показники забруднення навколишнього природного середовища лишаються стабільно високими, що є наслідком сукупності факторів, серед яких – недостатній рівень здійснення контролю з боку держави за виконанням умов документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього природного середовища та недієвий механізм забезпечення дотримання виконання вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

В свою чергу, підтримка екологічної рівноваги на території України є одним з найважливіших завдань України, як цивілізованої проєвропейської держави, в рамках здійснення політики щодо охорони навколишнього природного середовища та реалізації проголошеного Україною курсу на європейську інтеграцію.

Тому, для України, як для країни, яка прагне зберегти та примножити свій природоресурсний потенціал та забезпечити якісні екологічні умови для населення, вкрай важливим є питання, пов'язане зі створенням ефективних

механізмів екологічного регулювання, адаптованих до європейських стандартів.

Підписанням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їїніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII, Україна взяла на себе зобов'язання поступового наближення національного законодавства до права політики ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Зокрема, ці зобов'язання стосуються імплементації Директиви 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 листопада 2010 року про промислові викиди (інтегроване запобігання та контроль забруднення) (далі - Директива 2010/75/ЄС), основним завданням якої є зменшення, запобігання та контроль викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, скидів стічних вод з концентраціями забруднюючих речовин та контроль операцій у сфері управління відходами.

Натомість, в Законі України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» серед інструментів реалізації національної екологічної політики вирізняється державне регулювання у напрямку «впровадження інтегрованого дозволу щодо регулювання забруднення навколишнього природного середовища відповідно до Директиви 2010/75/ЄС про промислове забруднення (комплексне запобігання і контроль за забрудненнями)».

Так, Директива 2010/75/ЄС передбачає впровадження в Україні низку положень, зокрема:

- запровадження найкращих доступних технологій та методів з урахуванням висновків довідкових документів щодо найкращих доступних технологій та методів;
- встановлення інтегрованої дозвільної системи;
- встановлення механізму моніторингу відповідності;
- встановлення граничних значень викидів від спалювання;
- підготовка програм зі скорочення загального річного обсягу викидів від існуючих установок (додаткове встановлення граничних значень викидів для існуючих установок) тощо.

Зараз в Україні відсутні нормативно-правові акти, які встановлюють перелік найкращих доступних технологій та методів управління для регулювання окремих видів діяльності, а гранично допустимі концентрації та гранично допустимі скиди забруднюючих речовин не відповідають значенням Директиви 2010/75/ЄС.

Система дозволів у сфері охорони навколишнього природного середовища в Україні щороку доводить свою неефективність, а залишення її у діючій моделі не дозволяє вирішити нагальні проблеми забруднення довкілля. Наразі, законодавством передбачена видача дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, спеціальне водокористування, здійснення операцій у сфері поводження з відходами - документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього природного середовища. Однак, такий підхід не дає змоги враховувати кумулятивний вплив, що здійснює суб'єкт господарювання на навколишнє природне середовище, частково залишаючи поза увагою питання, пов'язані з охороною ґрунтів та забрудненням підземних вод, ефективним споживанням енергії та сировини, умовами виведення з експлуатації та відновленням території промислового майданчика до безпечного екологічного стану.

Тож, беручи до уваги ряд екологічних проблем, які гостро стоять в Україні, питання імплементації екологічної складової Угоди про асоціацію та проведення реформ у сфері охорони довкілля, зокрема впровадження інституту інтегрованого дозволу щодо регулювання забруднення навколишнього природного середовища та застосування суб'єктами господарювання найкращих доступних технологій та методів управління, а також досягнення встановлених відповідно до них гранично допустимих обсягів забруднення є першочерговим завданням в сьгоднішніх екологічних реаліях.

2. Цілі і завдання законопроекту

Метою проекту Закону є встановлення правових та організаційних засад запобігання, зменшення, контролю та усунення забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності, для забезпечення високого рівня захисту довкілля шляхом впровадження інтегрованого дозволу, визначення видів діяльності, які вимагають інтегрованого дозволу, вимог щодо застосування найкращих доступних технологій та методів управління, моніторингу викидів та контролю суб'єктів господарювання, які отримали інтегрований дозвіл.

Зазначені зміни обумовлять забезпечення належного ступеня захищеності суспільства від екологічних катастроф, запобігання погіршенню екологічної обстановки у регіонах, досягненню європейського рівня охорони довкілля та усунення небезпеки для здоров'я людей.

Крім того, прийняття цього проекту закону сприятиме значному прискоренню темпів виконання Україною вимог Угоди про асоціацію щодо приведення у відповідність законодавства України у сфері охорони довкілля до законодавства Європейського Союзу, сприятиме використанню

українськими підприємствами новітніх найкращих технологій у сфері охорони навколишнього природного середовища, а також значно покращить інвестиційний клімат у державі.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Проектом Закону визначаються основні вимоги до інтегрованого дозволу, перелік видів діяльності, які вимагають отримання інтегрованого дозволу, процедура видачі інтегрованого дозволу, підстави відмови у видачі інтегрованого дозволу, підстави та порядок зупинення та анулювання інтегрованого дозволу, підстави та порядок внесення змін до інтегрованого дозволу, вимоги до реєстру інтегрованих дозволів, особливості моніторингу викидів та контролю суб'єктів господарювання, які отримали інтегрований дозвіл.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері регулювання

Підставою для розробки проекту Закону є Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII, якою визначені зобов'язання України зі збереження, захисту, поліпшення і відтворенню якості навколишнього середовища, а також захисту громадського здоров'я від негативних явищ, які впливають на навколишнє природне середовище.

Нормативно-правову базу у даній сфері правового регулювання становлять Конституція України, Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища”, Водний кодекс України, Закон України “Про охорону атмосферного повітря”, Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», Закон України “Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності”.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Закону не потребує додаткових витрат з державного бюджету України.

Проектом Закону передбачається, що розмір плати за отримання інтегрованого дозволу, становить 15 мінімальних заробітних плат. Прогнозована кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься ця норма, становить близько 3500. З огляду на це, плануються додаткові

надходження в Державний бюджет України від введення нової плати за отримання інтегрованого дозволу підприємствами.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

За результатами прийняття даного законопроекту очікується стимулювання розвитку сфери охорони довкілля, підвищення рівня екологічної безпеки, запобігання та зменшення рівня промислового забруднення за рахунок впровадження комплексного підходу до регулювання впливу господарської діяльності на всі компоненти навколишнього природного середовища, оптимізації дозвільних процедур для суб'єктів господарювання, діяльність яких може мати значний вплив на довкілля, встановлення вимог щодо застосування найкращих доступних технологій та методів управління, що матиме позитивний вплив на екологічну безпеку та здоров'я населення.

Прийняття Закону забезпечить:

досягнення європейського рівня охорони довкілля, виконання зобов'язань, взятих Україною відповідно до Угоди про асоціацію в сфері екології;

покращення рівня екологічної безпеки регіонів за рахунок впровадження комплексного підходу до запобігання, зменшення та контролю промислового забруднення та впровадження найкращих доступних технологій та методів управління;

створення передумов для подолання негативних наслідків впливу на довкілля, підвищення розуміння в суспільстві пріоритетів збереження довкілля та переваг сталого розвитку, прогнозування екологічних наслідків при прийнятті управлінських рішень, що в цілому сприятиме забезпеченню захисту довкілля, вирішенню масштабних екологічних проблем та покращенню інвестиційного клімату в Україні;

реалізацію основних засад (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року.

Народний депутат України

Торохтій Богдан Григорович

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТОРОХТІЙ БОГДАН ГРИГОРОВИЧ

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000003E6D3E00957C2002

Дійсний до: 15.03.2022 23:59:59

Апарат Верховної Ради України

№ 101д9/1-2021/174070 від 29.05.2021

523359